

Pod visokim pokroviteljstvom
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti
Razreda za medicinske znanosti

Hrvatsko društvo za psihofarmakoterapiju
i biologijsku psihijatriju HLZ-a

u suradnji s

Akademijom medicinskih znanosti Hrvatske

ORGANIZIRA SIMPOZIJ

KOMORBIDITET,
REZILIENCIJA I
EPIGENETIKA IZ
PERSPEKTIVE
PREDIKTIVNE,
PREVENTIVNE I
PERSONALIZIRANE
MEDICINE

5.-6. prosinca 2019.

u knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti
Trg Josipa Jurja Strossmayera 14, 10000 Zagreb

KOMORBIDITET gordijski čvor suvremene medicine

Istovremena ili sekvencijalna pojava i prisutnost više različitih i sličnih poremećaja i bolesti kod istog bolesnika predstavlja veliki izazov za suvremenu medicinu i psihijatriju. Ovi fenomeni komorbidnosti i multimorbidnosti praćeni su lošijim kliničkim ishodom i većom smrtnošću, složenijim metodama liječenja, češćim i dužim hospitalizacijama, riskantnom polifarmakoterapijom, većim ekonomskim troškovima liječenja kao i značajno većim ekonomskim opterećenjem za društvo u cjelini. Razumijevanje fenomena istovremenog postojanja dva ili više patoloških stanja i bolesti kod iste osobe je od ogromne važnosti u suvremenoj medicini i psihijatriji, kako iz teorijske i znanstvene perspektive tako i u svakodnevnoj kliničkoj praksi liječenja i prevencije.

Ovaj simpozij (koji prati i knjiga) pod visokim pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU), a u organizaciji Hrvatskog društva za psihofarmakoterapiju i biologijsku psihijatriju u suradnji s Akademijom medicinskih znanosti Hrvatske (AMZH), ima za cilj skrenuti pozornost na važnost psihosomatske medicine komorbiditeta i multimorbiditeta, odnosno fenomena pojave kompleksnih bolesti i sistemskih poremećaja u sklopu prediktivne, preventivne, precizne, personalizirane, na osobu-usmjerene participatorne medicine, te potaknuti pokretanje kolegija u dodiplomskoj i poslijediplomskoj edukaciji, a na kraju i transdisciplinarnih internacionalnih znanstvenih projekata. U sljedećem izdanju knjige čije su pripreme u tijeku uz postojeće teme iz transdisciplinarne integrativne medicine, epistemologije i opće patofiziologije, psihoneurologije, psihokardiologije i psihogastroenterologije bit će zastupljene i druge discipline integrativne psihosomatske medicine kao što su psihoonkologija, psihonefrologija, psihodermatologija, psihoimunologija, psihoendokrinologija, itd. a s ciljem oblikovanja potpunije slike o patogenezi i mogućnostima prevencije i liječenja komorbidnih i multimorbidnih stanja i procesa i poboljšanja dijagnostičkih klasifikacija.

5. prosinca 2019.

13.00-13.30 Otvaranje Simpozija

Moderator: Davor Miličić

13.30-14.00 Norman Sartorius: **Komorbiditet u suvremenoj medicini: Dileme i izazovi**

14.00-14.30 Miro Jakovljević: **Komorbiditet, epigenetika i reziliencija u medicini i psihijatriji iz transdisciplinarne integrativne perspektive**

14.30-15.00 Željko Reiner: **Komorbiditet iz metabolomičke perspektive**

15.00-15.30 Zdenko Kovač: **Mreženje etiopatogenetskih putova u komorbidnosti, rezilienciji i epigenetici**

15.30-16.00 Stanka za osvježenje

Moderator: Miro Jakovljević

16.00-16.30 Vida Demarin & Sandra Morović: **Komorbiditet iz neuropsihijatrijske perspektive**

16.30-17.00 Ervina Bilić, Mirea Hančević, Barbara Sitaš, Katarina Bilić, Hrvoje Bilić, Marijana Radić, Valentina Delimar, Marija Baković, Maja Čikeš & Davor Mayer: **Emocionalni stres u miasteniji gravis: Most između timusa i srca**

17.00-17.30 Antonela Blažeković, Kristina Gotovac Jerčić, Ervina Bilić & Fran Borovečki: **Mehanizmi reziliencije i psihijatrijski komorbiditeti u Parkinsonovoj bolesti viđeni kroz prizmu genomike i epigenetike**

17.30-18.00 RASPRAVA

6. prosinca 2019.

Moderator: Nikola Mandić

09.00-09.30 Srećko Gajović, Marina Dobrivojević Radmilović & Anton Glasnović: **Evolucija oporavka mozga razvoja cerebrovaskularnog inzulta i komorbiditet**

09.30-10.00 Ivona Šimunović Filipčić, Igor Filipčić & Norman Sartorius: **Duševni poremećaji i tjelesne bolesti**

10.00-10.30 Davor Miličić & Saša Pavasović: **Komorbiditet, epigenetika i reziliencija u kardiologiji**

10.30-11.00 Marko Banić: **Okoliš, epigenetika i komorbiditet: perspektiva humanog holobionta**

11.00-11.30 Stanka za osvježenje

Moderator: Ervina Bilić

11.30-12.00 Asim Kurjak, Milan Stanojević & Lara Spalldi-Barišić: **Komorbiditet u antenatalnom razdoblju: Koliko je fetus svjestan sebe?**

12.00-12.30 Darko Marčinko: **Poremećaji ličnosti, fenomenologija i komorbiditet**

12.30-13.00 Ana Borovečki: **Moralni distres, vulnerabilnost i reziliencija**

13.00-13.30 RASPRAVA

13.30-14.00 Zaključci i zatvaranje simpozija

Organizacijski odbor

Prof. dr. Miro Jakovljević, predsjednik

Akademik Davor Miličić

Prof. dr. Fran Borovečki

Prof. dr. Zdenko Kovač

Prof. dr. Darko Marčinko

Prof. dr. Ervina Bilić

Prof. dr. Igor Filipčić

Sarah Bjedov, dr. med.

Nenad Jakšić, magistar psihologije

Marin Kirigin, dr. med.

Znanstveni odbor

Akademik Davor Miličić, predsjednik

Akademik Norman Sartorius

Akademik Željko Reiner

Akademkinja Vida Demarin

Akademik Asim Kurjak

Prof. dr. Marko Banić

Prof. dr. Srećko Gajović

Prof. dr. Miro Jakovljević

TEHNIČKI ORGANIZATOR

Penta d.o.o.

Izidora Kršnjavoga 25, 10000 Zagreb

Kontakt osoba: Silvija Matić

silvija.matic@penta-zagreb.hr

01 4628 613

www.penta-zagreb.hr